

SLOVENSKO NA CESTE KU KONCU KLIETKOVÉHO CHOVU

Správa o stave
potravinárskeho
priemyslu a trhu
s vajcami za rok 2022

Šírenie tejto správy je možné podľa podmienok licencie CC BY-NC 4.0.

Slovensko na ceste ku koncu klieťového chovu © 2023 Humánný pokrok o. z. je licencované pod CC BY-NC 4.0. K zhladnutiu licenčných podmienok navštívte: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Pre ďalšie informácie alebo pre získanie povolení, prosím, kontaktujte: info@humannypokrok.sk

Slovensko na ceste ku koncu klietkového chovu

Správa o stave potravinárskeho priemyslu a trhu s
vajcami za rok 2022

Na vyhotovení pracovali:

Text/Obsah

Barbara Bagiová

Miroslava Roháčová

Grafické vyhotovenie

Barbora Lucivjanska

Lucia Adamjáková

Miroslava Roháčová

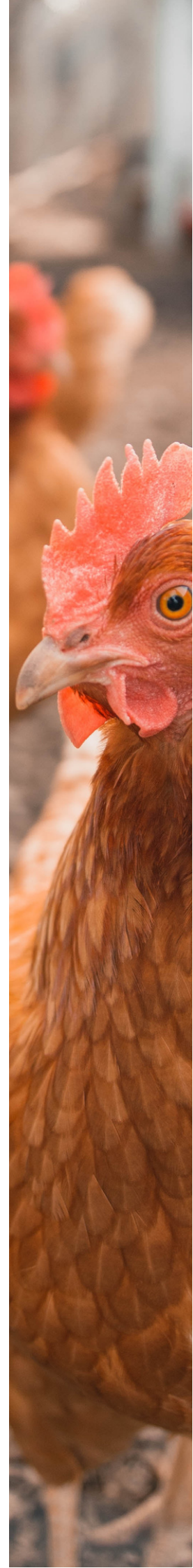
Korektúry

Miroslava Roháčová

Ivana Kováčiková

Obsah

Úvod	4
1. Zmeny na trhu	5
1.1 Legislatívne zmeny za rok 2022	5
1.2 Zmeny vo svete	6
1.3 Zmeny v EÚ	8
1.3.1 Import a export vajec v EÚ	10
1.3.2 Ceny vajec v EÚ	11
1.4 Zmeny na slovenskom trhu	11
2. Závazky spoločenskej zodpovednosti firiem	15
2.1 Závazky vo svete	15
2.2 Závazky na európskom trhu	15
2.3 Závazky na Slovensku	16
3. Plnenie záväzkov spoločenskej zodpovednosti firiem	16
3.1 Ako sa darilo firmám vo svete	16
3.2 Ako sa darilo firmám u nás	19
Záver	27
Zoznam použitej literatúry	30
Zoznam použitých fotiek	30

Úvod

V poradí už tretia správa o *Slovensku na ceste ku koncu klieťkového chovu* ukazuje najnovšie dáta ohľadom premeny slovenského vaječného priemyslu na kompletne bezklieťkové systémy.

Prvá časť tejto správy obsahuje aktuálne informácie o vývoji vaječného priemyslu vo svete, v Európskej únii, ako aj na Slovensku. Ďalej sú v tejto kapitole zverejnené aj najdôležitejšie legislatívne zmeny, týkajúce sa vaječného priemyslu, ktoré sa vo svete udiali v priebehu roka 2022. Dozviete sa v nej aj to, akým tempom napreduje prechod slovenských výrobcov vajec na bezklieťkové systémy.

V druhej časti správa mapuje záväzky spoločenskej zodpovednosti firiem, týkajúce sa používania vajec z klieťkového chovu vo svete, v Európskej únii a na Slovensku.

V tretej a poslednej časti sa sústreďuje na to, ako firmy naplňujú svoje záväzky ukončiť používanie vajec z klieťkového chovu. A okrem údajov zo sveta prináša aj unikátne dáta o naplňaní záväzkov maloobchodnými reťazcami na Slovensku, z ktorých sa väčšina zaviazala ukončiť ich používanie najneskôr do roku 2025.

1. Zmeny na trhu

Táto kapitola sa bude venovať zmenám vaječného priemyslu vo svete, Európskej únii a zmenám, ktoré sa udiali aj na slovenskom trhu.

Vo svete sa zvýšil počet sliepok chovaných na vajcia, i keď v Európe sa chovalo v roku 2021 o 10 miliónov menej sliepok v porovnaní s rokom 2020. Podiel sliepok v klieťkových chovoch stále klesá.

V Európe nastali aj tie najvýznamnejšie zmeny, a to konkrétne v Dánsku a Španielsku, pričom Dánsko uzákonilo zákaz klieťkového chovu a v Španielsku nariadili zákonom povinnú prítomnosť kamier na bitúnkoch.

Slovenský trh aj v roku 2022 pokračoval v znížení počtu sliepok v klieťkových chovoch, no napriek tomu si naďalej drží 20. priečku spomedzi 27 členských štátov EÚ s viac ako 3 miliónmi sliepok chovaných na znášku⁶.

1.1 Legislatívne zmeny za rok 2022

Najvýznamnejšie zmeny v legislatíve sa udiali práve v Európskej únii.

V septembri 2022 sa Dánsko pridalo k ďalším krajinám, ktoré uzákonili zákaz klieťkových chovov pre sliepky. V Dánsku verejná petícia za zákaz klieťkov¹ nazbierala 50 000 podpisov, a tie boli odovzdané ministrovi pôdohospodárstva. Podľa posledných údajov sa v Dánsku chová pol milióna sliepok v klieťkových systémoch, ktoré tvoria 17 % z celkovej produkcie vajec. V porovnaní s rokom 2010 ide o 44% pokles.

Takýto zákon už bol prijatý v niekoľkých európskych krajinách - Nemecku, Francúzsku, Valónsku (časť Belgicka) či susednom Česku. Vo Švajčiarsku vďaka regulácii klieťkové chovy neexistujú už od 80. rokov, v Rakúsku a Luxembursku už dokonca prechodné obdobie aj naplnili, teda klieťkové chovy už v týchto krajinách, podobne ako vo Švajčiarsku, neexistujú. Zákaz klieťkových chovov je aktuálne platný aj v 10 štátoch USA.

Dôležitý krok nielen pre klietkové systémy, ale aj pre iné prevádzkarne určené na chov hospodárskych zvierat sa udial na sklonku leta 2022 v Španielsku - 23. augusta 2022 minister Alberto Garzón spolu so španielskou vládou ako prví v EÚ uzákonili povinnú prítomnosť kamier na bitúnkoch ako prevenciu pred týraním zvierat. Bitúnky budú povinné uchovávať videozáznamy na neskoršie overenie vybranými úradmi. Veľké prevádzkarne majú na implementáciu nového štandardu jeden rok, tie menšie majú na uvedenie kamier do prevádzky dva roky. Túto reformu vo svete už prijalo Škótsko, Anglicko a Izrael. Za reformu lobovala nezisková organizácia na ochranu zvierat - španielska Equalia².

V minulom roku bol taktiež schválený pozmeňovací návrh zákona za zákaz utrácania samčích kurčiat od roku 2026 v Taliansku. Tento zákaz sa dotkne aj sliepok, pretože vďaka tomu budú používať tzv. "in-ovo" technológie na rozlišovanie pohlavia. Tento návrh ušetrí každoročne od utrpenia 25 až 40 miliónov samcov kurčiat. Tento výsledok bol zároveň podporený aj záväzkom Coop, najväčšieho reťazca supermarketov v Taliansku³.

V Taiwane v minulom roku prijali zákaz klietkového chovu kačíc chovaných na znášku vajec. Zákaz prešiel po dvojročnej kampani organizácie EAST a ušetrí od utrpenia 2 milióny kačíc chovaných v klietkach. Ide zároveň o prvý takýto zákaz na svete⁴.

1.2 Zmeny vo svete

V roku 2021 sa počet sliepok chovaných na vajcia v niektorých regiónoch sveta zvýšil, a to konkrétne v Ázii, Severnej, Strednej a Južnej Amerike a Oceánii. V ostatných regiónoch sveta sa naopak znížil - v Afrike a v Európe.

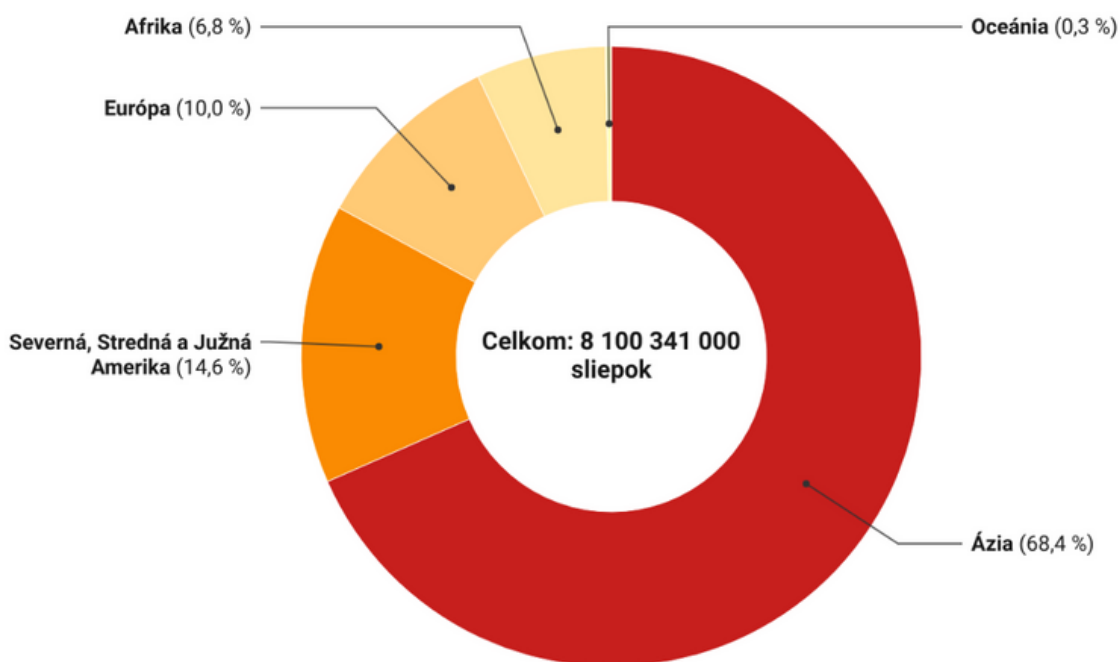
Podľa najnovších zverejnených údajov štatistickej databázy Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo FAOSTAT (*Food and Agriculture Organization Corporate Statistical Database*) sa na celom svete chová viac ako 8,1 miliárd (mld) sliepok. Posledné dostupné dáta ukazujú, že ide o 0,2 mld nárast sliepok oproti predchádzajúcemu roku, najmä kvôli nárastu chovov v Ázii.

Severná, Stredná a Južná Amerika a 27 členských štátov EÚ tvoria z celkového počtu necelé 2 mld sliepok, t. j. štvrtinu celosvetovej produkcie.

Lídrom na svetovom trhu v produkcii vajec je stále Čína. Spolu s ostatnými krajinami v Ázii bolo na ázijskom kontinente v roku 2021 chovaných vyše 5,5 mld sliepok⁵.

Podiel sliepok chovaných v roku 2021

Chov sliepok v roku 2021 podľa regiónov.

Graf: Humánný pokrok, o.z.

Zdroj: FAOSTAT • Vytvorené pomocou Datawrapper

V Európe sa v roku 2021 chovalo o 10 miliónov sliepok menej ako v roku 2020. V Ázii naopak počet chovaných sliepok dosiahol nárast takmer až o 201 miliónov⁵.

Zatiaľ čo v Európe produkcia vajec z alternatívnych chovov pomaly narastá⁶, v celosvetovom meradle je stále viac ako 6 mld sliepok chovaných v klietkových chovoch⁵, kde majú životný priestor sotva väčší ako hárok papiera A4, na ktorom nedokážu vykonávať ani svoje najzákladnejšie potreby (roziahnuť krídla, hrabať, stavať si hniezdo či kúpať sa v prachu).

1.3 Zmeny v EÚ

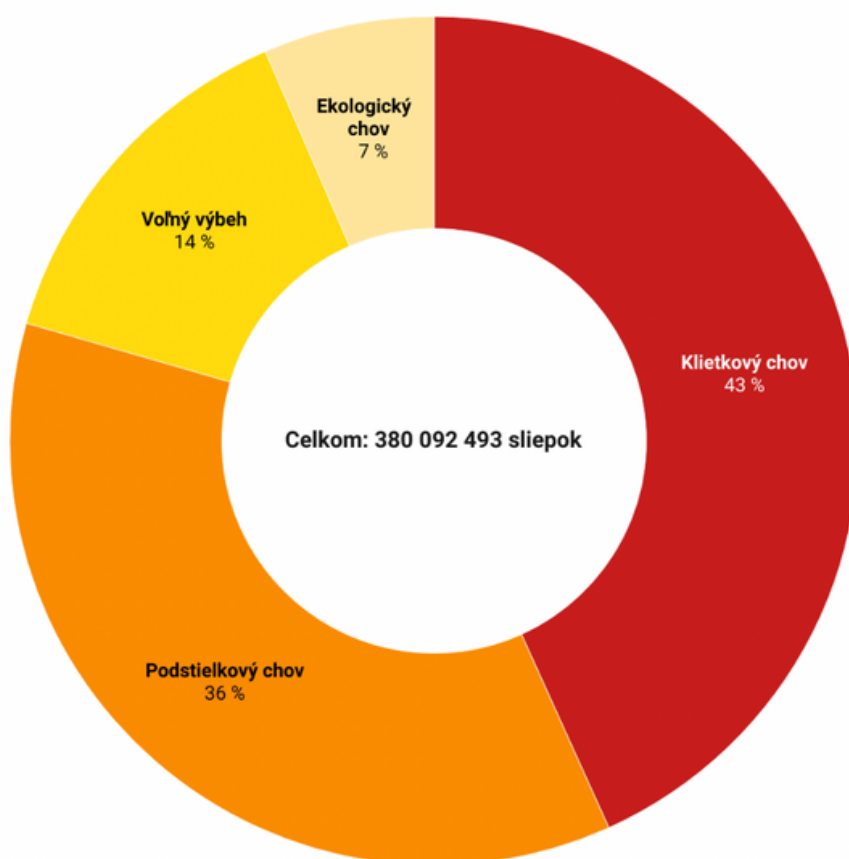
V poslednom dostupnom zázname s dátami o podieloch jednotlivých chovov sliepok chovaných na znášku, pravidelne zverejňovaný Eurostatom, klieťkový chov tvorí 43,2 % z celkového podielu sliepok chovaných v klieťkách v krajinách EÚ.

Alternatívne chovy tak pokrývali 56,8 %, z ktorých bolo 36,2 % chovaných v podstielkových chovoch, 14 % vo voľnom výbehu a 6,5 % v ekologických chovoch. Na Slovensku je pritom až 73,7 % sliepok stále chovaných v klieťkách⁵.

Podiel jednotlivých chovov v EÚ

Údaje podľa posledného prepočtu EUROSTATU z 28.06.2023.

■ Klieťkový chov ■ Podstielkový chov ■ Voľný výbeh ■ Ekologický chov

Graf: Humánný pokrok

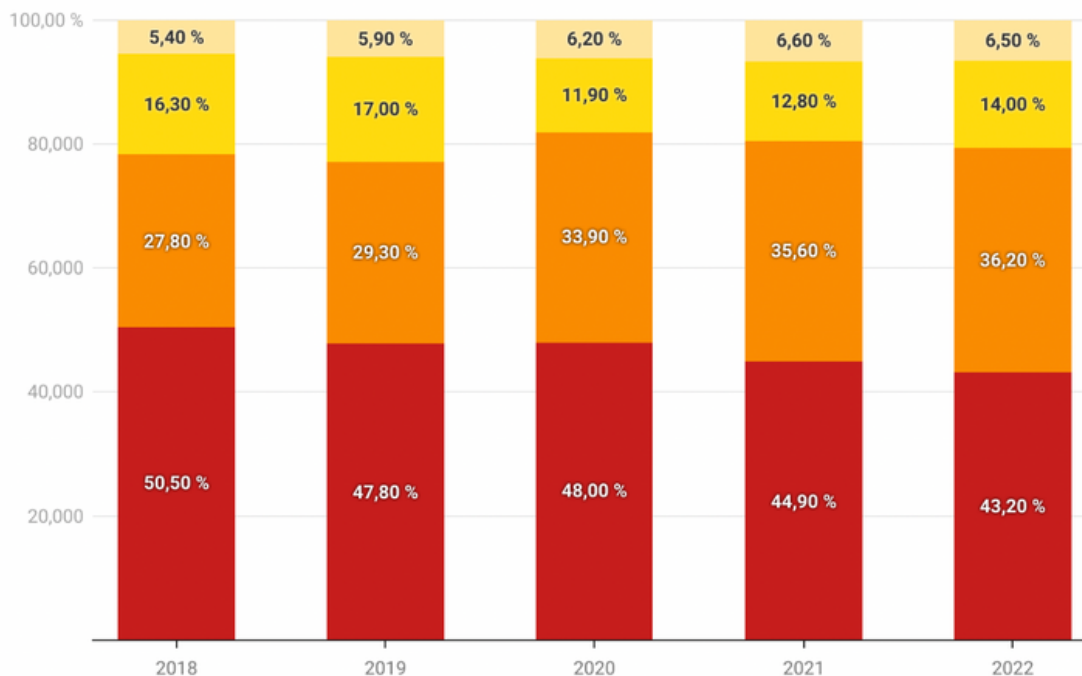
Zdroj: Egg-dashboard • Vytvorené pomocou Datawrapper

V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2022 sa podiel v klieťkových chovoch znížil o 1,7 %, zatiaľ čo podiel sliepok v podstielkových chovoch narástol o 0,6 %. Narástol aj počet sliepok chovaných vo voľnom výbehu o 1,2 %, avšak podiel sliepok v ekologických chovoch oproti minulému roku klesol o 0,1 %².

Podiel sliepok podľa systémov chovov v EÚ

Podiel počtu sliepok v členských krajinách EÚ podľa typu chovu za roky 2018 až 2022 (od roku 2020 sú údaje bez Spojeného kráľovstva).

■ Kľetkový chov ■ Podstielkový chov ■ Voľný výbeh ■ Ekologický chov

Graf: Humánný pokrok, o.z.

Zdroj: Egg-dashboard • Vytvorené pomocou Datawrapper

Najviac sliepok z členských štátov EÚ žije stále v Nemecku, a to takmer 59 miliónov, čo tvorí takmer 16 % všetkých sliepok chovaných na znášku v EÚ. Druhé miesto drží Poľsko s vyše 51 miliónmi nosníc a tretie miesto patrí Francúzsku so 48 miliónmi sliepok. Na štvrtom mieste sa nachádza Španielsko so 47 miliónmi sliepok a na piatom mieste je Taliansko s necelými 41 miliónmi sliepok. Slovensko si naďalej drží 20. priečku spomedzi 27 členských štátov EÚ s viac ako 3 miliónmi sliepok chovaných na znášku⁶.

V Európe, ale i vo svete je dobrým príkladom Švajčiarsko, v ktorom kľetkové chovy nenájdete už od 80. rokov. Spomedzi krajín EÚ kľetkové chovy už nenájdeme v dvoch krajinách, a to v Rakúsku a Luxembursku. Zákaz platí aj inde, tou najbližšou našej krajine je Česká republika. Avšak v Čechách, ako i iných krajinách pretrváva stále prechodné obdobie, ktoré by po legislatívnom zákaze čakalo i Slovensko.

Najnižší podiel kľetkových chovov nájdeme vo Švédsku s podielom 2,7 % a v Nemecku s podielom 4,8 %. Nemecko navyše znížilo podiel kľetkových chovov o 0,7 %. Holandsko drží taktiež stále rovnakú (piatu) priečku ako minulý rok, avšak podiel kľetkových chovov vzrástol na 10,1 %⁶.

Malta už dlhodobo drží posledné miesto so zastúpením až 99,7 % sliepok v kliečkových systémoch. Za ňou nasleduje Estónsko s 81,3 %, Lotyšsko so 79,6 % a Grécko so 76,5 % sliepok v kliečkach. **Napriek tomu, že sme podľa posledných dostupných dát na Slovensku zaznamenali mierny pokles sliepok chovaných v kliečkových chovoch, v celkovom prehľade krajín sa Slovensko oproti posledným zverejneným dátam neposunulo k lepšiemu, keďže postupuje pomalšie a drží tak spodnú piatu priečku s podielom až 73,7 % sliepok v kliečkových systémoch⁶.**

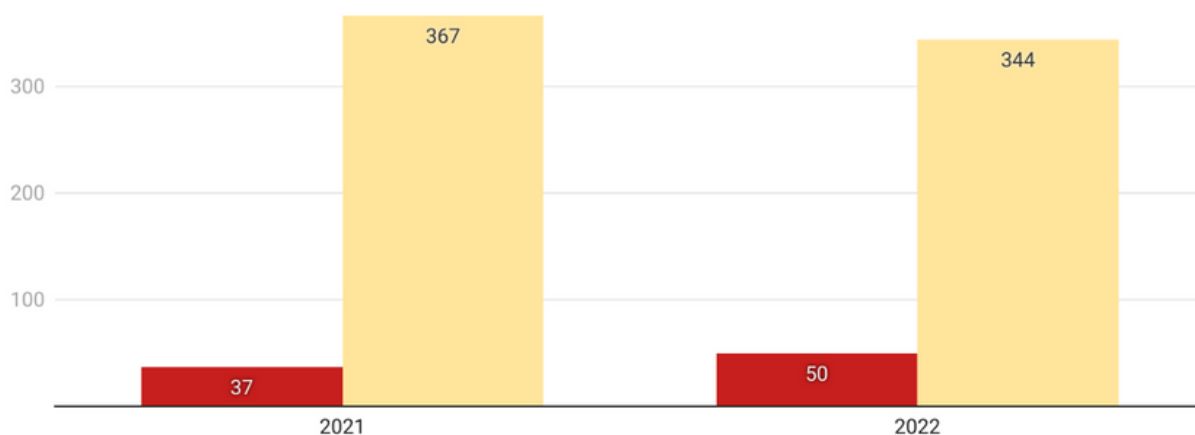
1.3.1 Import a export vajec v EÚ

Vajcia sa stále niekoľkonásobne viac z EÚ vyvážajú ako dovážajú. Import sa však oproti roku 2021 v predchádzajúcom roku zvýšil o 13 000 ton, zatiaľ čo export vajec z EÚ sa znížil o 23 000 ton⁶.

Porovnanie importu a exportu vajec v EÚ v rokoch 2021 a 2022

Import a export v tisíckach ton.

■ Import ■ Export

Graf: Humánný pokrok, o.z.

Zdroj: Egg-dashboard • Vytvorené pomocou Datawrapper

1.3.2 Ceny vajec v EÚ

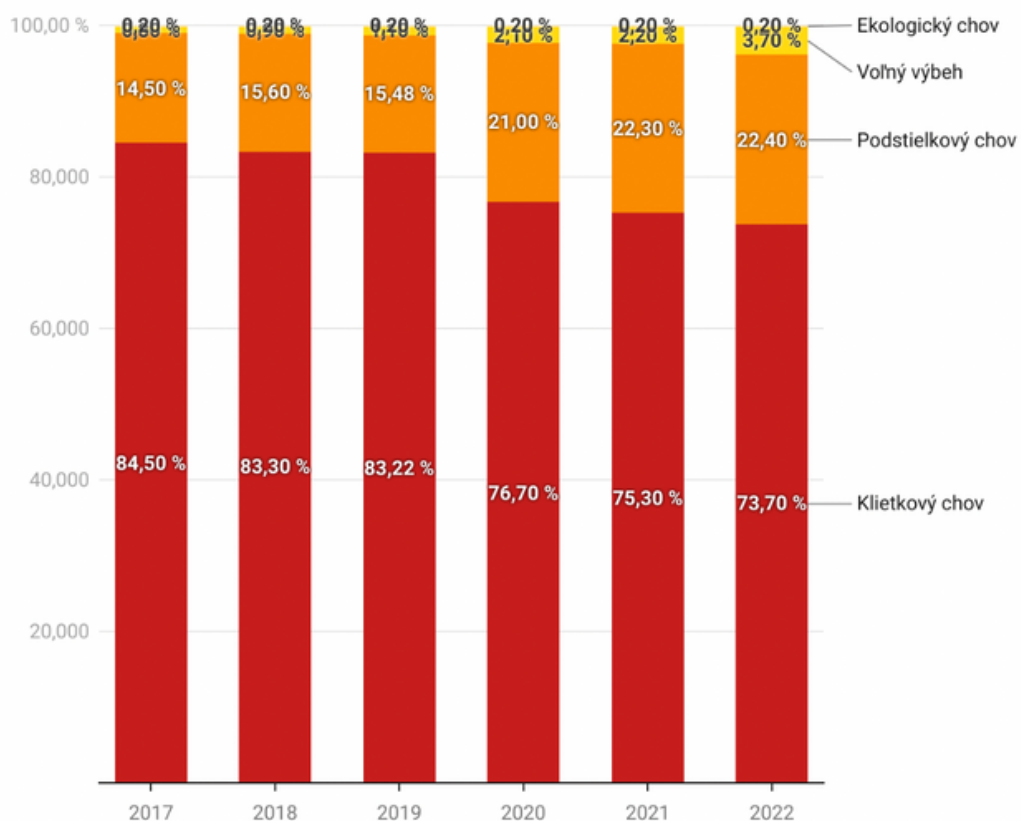
Za vajcia v EÚ zaplatili občania v roku 2022 v priemere o 55,8 % viac ako v roku 2021. Podľa dostupných údajov bola cena vajec v EÚ v minulom roku až 232,23 €/100 kg.

Ceny sa najviac zvýšili u vajec z klieťkových a podstielkových chovov, a to o vyše 40 % v oboch prípadoch. Ceny za vajcia z týchto chovov sa tak pomaly približujú cenám vajec z voľného výbehu⁶.

1.4 Zmeny na slovenskom trhu

Slovenský trh aj v roku 2022 pokračoval v znížení počtu sliepok v klieťkových chovoch. Čo sa týka nárastu podielu sliepok v podstielkovom chove, ten sa za minulý rok nepatrne zvýšil o 0,1 %. Počet sliepok chovaných vo voľnom výbehu sa však za minulý rok zvýšil o niečo viac, konkrétne o 1,5 %. Ekologický systém chovu sliepok sa na Slovensku nezmenil a dlhodobo zostáva na úrovni 0,2 %. Oproti podielu klieťkových chovov v EÚ zaostávame až o 30,5 %⁶.

Vývoj jednotlivých typov chovov sliepok na Slovensku za roky 2017 až 2022

Graf: Humánný pokrok, o.z.

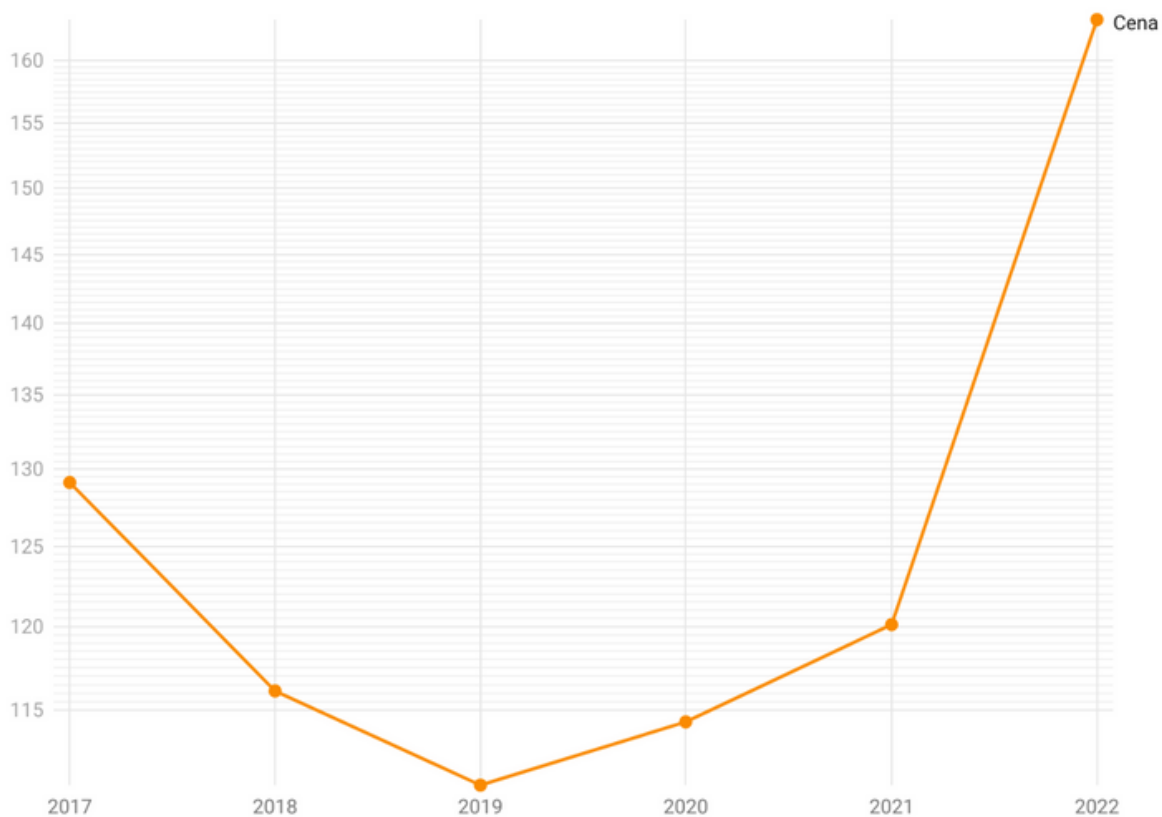
Zdroj: Egg-dashboard • Vytvorené pomocou Datawrapper

V kietkových chovoch bolo na Slovensku chovaných 73,7 % sliepok. Tento typ chovu tak stále ostáva na Slovensku najrozšírenejším systémom chovu s pomalou tendenciou jeho znižovania.

Ďalším najrozšírenejším systémom je podstielkový chov, kde bolo v minulom roku 22,4 % sliepok. Toto číslo sa medziročne zvýšilo iba o nepatrných 0,1 %. Voľný výbeh zaznamenal mierne rýchlejší rozvoj - zvýšenie na 3,7 % chovaných sliepok. Zvýšenie tak predstavuje 1,5 %. Ekologický chov sa stále drží na 0,2 %. **Slovensko v chove sliepok tvorí len 0,8% podiel zo všetkých krajín EÚ⁶.**

Ročné trhové ceny vajec na Slovensku

Vývoj trhových cien za roky 2017 až 2022 (€/100 kg).

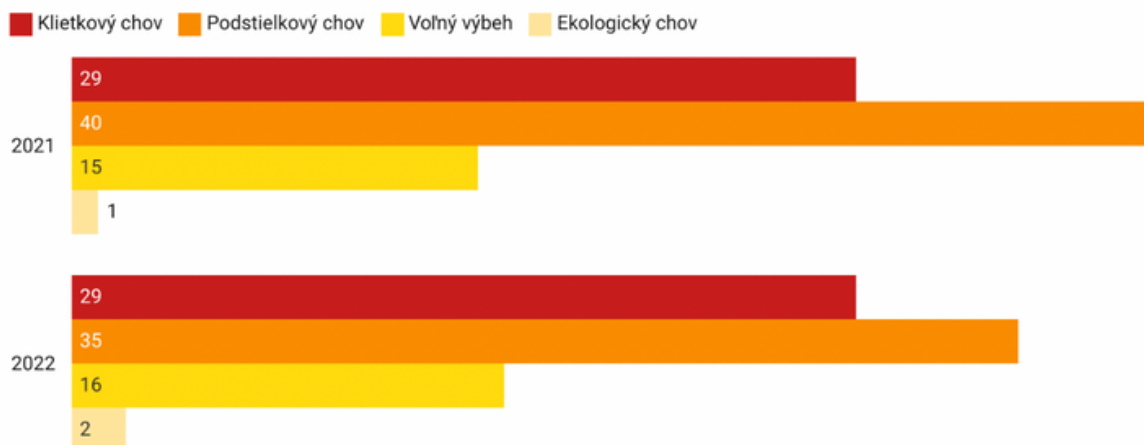

Graf: Humánný pokrok. o.z.

Zdroj: EUROSTAT - Market situation for eggs - Vytvorené pomocou Datawrapper

V roku 2022 sa ročné trhové ceny vajec na Slovensku pohybovali v priemere okolo 163,39 €/100 kg. V porovnaní s rokom 2021 trhové ceny narástli až o 36 %².

Porovnanie počtu prevádzkarní na Slovensku za roky 2021 a 2022

Graf: Humánný pokrok, o.z.

Zdroj: ŠVPS - Vytvorené pomocou Datawrapper

Za rok 2021 bolo na Slovensku 85 registrovaných prevádzok. Z toho 45 z nich sú chovatelia, ktorí patria do Únie hydínárov Slovenska (ÚHS). Klieťkovému chovu sa venovalo 29 prevádzkarní, podstielkovému výrazne viac – celkovo až 40 prevádzok. V ekologickom chove bol stále len jeden registrovaný prevádzkovateľ, medzi chovateľov sliepok vo voľnom výbehu pribudol jeden nový chovateľ – v roku 2021 ich bolo celkovo 15⁷.

Na Slovensku platí memorandum podpísané ÚHS a Zväzom obchodu na Ministerstve poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, v ktorom sa zaviazali uskutočniť prechod na alternatívne systémy do roku 2030. Do tej doby by už mala byť celá produkcia chovateľov patriacich do ÚHS prerobená z klieťkových systémov na alternatívne.

2. Závazky spoločenskej zodpovednosti firiem

Rok 2022 priniesol presne 180 záväzkov ukončiť predaj alebo používanie vajec z klieťkového chovu naprieč všetkými sektormi a krajinami sveta. Všetky boli zverejnené na webovej stránke www.chickenwatch.org.

V porovnaní s minulým rokom ide o pokles celkového počtu záväzkov z 227, t. j. v roku 2021 bolo prijatých o 47 záväzkov viac.

Spolu bolo na celom svete do roku 2022 prijatých 2 454 bezklieťkových záväzkov.

2.1 Závazky vo svete

Zo 180 záväzkov bolo v roku 2022 mimo európskeho trhu prijatých celkovo 86 záväzkov.

Vo svete v predchádzajúcom roku najviac záväzkov prijali spoločnosti v Latinskej Amerike. Medzi tie najvýznamnejšie patrí kolumbijská gastro sieť La Locura s viac ako 100 prevádzkami, brazílska sieť supermarketov Supermercados São Vicente, peruánska sieť supermarketov Cencosud alebo sieť zmrzlinární Moritz Eis, ktorá má pobočky aj v Európe. V Japonsku sa podarilo zaviazat' 2 producentov vajec, v Turecku samotné mesto Istanbul. Medzi tie najväčšie však patria záväzky Ismaya Group, Majid Al Futtaim, Hawaiian Airlines, spoločnosť GateGroup, Associated British Foods pôsobiace v 52 krajinách, spoločnosť Nando's či Wagamama, ktorá svojím globálnym záväzkom ovplyvnila 150 reštaurácií vo viac ako 20 krajinách sveta, vrátane Slovenska.

Zaujímavým záväzkom s platnosťou pre všetky krajiny, v ktorých spoločnosť pôsobí, je záväzok značky krmív pre spoločenské zvieratá Dr. Stanley.

2.2 Závazky na európskom trhu

V minulom roku najviac záväzkov spomedzi európskych krajín prijali spoločnosti v Rumunsku, kde bolo prijatých celkovo 14 záväzkov, pričom 10 z nich patrilo najväčším spoločnostiam v krajine. V Srbsku sa zaviazala najväčšia sieť kaviarní Kafeterija, v Grécku jeden z najväčších výrobcov a jedna z najväčších cateringových firiem. V Estónsku prijal záväzok estónsky Lidl a v Španielsku sa k supermarketom pridali 2 obrovské záväzky, a to záväzok siete Mercadona, ktorá má viac ako 25% podiel na španielskom maloobchodnom trhu, a sieť ALCAMPO, ktorá patrí medzi top desiatku supermarketov v krajine.

Vo Švédsku prijal záväzok producent vajec DAVA Foods Sweeden/Lantägg, a záväzok francúzskych značiek Choux Choux Café a Le P'tit Shoux dokonca ovplyvnil niekoľko prevádzok v Mexiku.

Medzi najväčšie záväzky v Európe za minulý rok patrí záväzok siete hotelov Vincci Hotels a záväzok Bakkavor Group, ktorá má viac ako 23 tovární vo Veľkej Británii.

Dokopy bolo v Európe za rok 2022 prijatých 94 záväzkov.

2.3 Záväzky na Slovensku

V roku 2022 na Slovensku žiadna spoločnosť neprijala bezkietkový záväzok. Slovenský trh ovplyvnila z medzinárodných záväzkov len Wagamama, ktorá prijala globálny záväzok ukončiť používanie vajec z kietkového chovu do roku 2025. Prevádzku Wagamama na Slovensku prevádzkuje gastroskupina Medusa Group.

3. Plnenie záväzkov spoločenskej zodpovednosti firmami

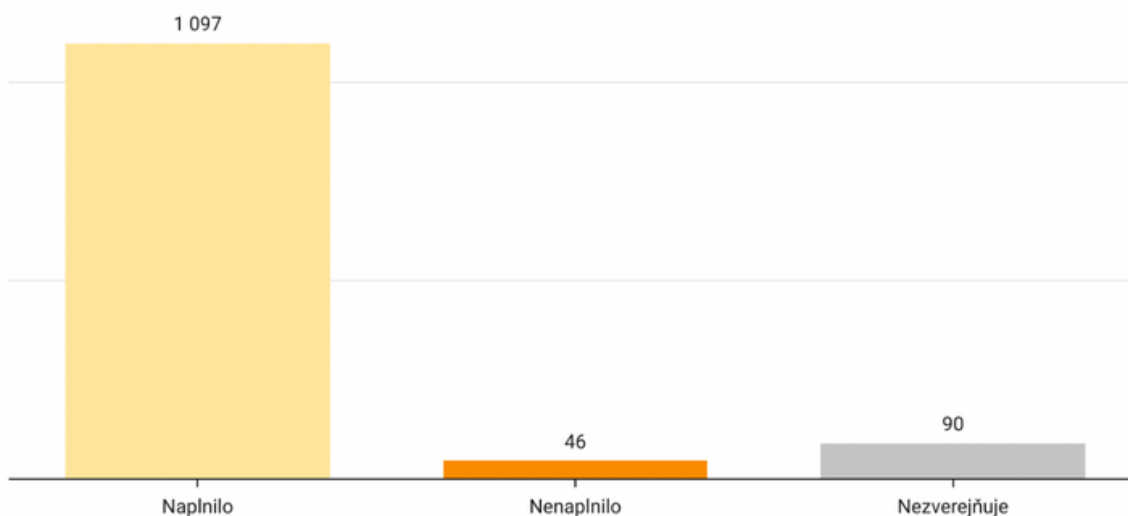
Firmy po celom svete prijímajú záväzky, v ktorých sa zaviažu k pravidelnému aktualizovaniu dát o nákupe alebo používaní vajec z kietkových chovov. Dnes je už takéto aktualizovanie dát bežnou súčasťou politiky spoločenskej zodpovednosti firmami.

3.1 Ako sa darilo firmám vo svete

Sledovali sme, ako sa darí naplňovať záväzky firmám vo svete za rok 2022. Z 1 233 spoločností sa záväzok nepodarilo naplniť len 46 z nich, a 91 z nich svoj pokrok v naplňovaní záväzku nezverejňuje⁸.

Napĺňanie záväzkov v roku 2022

Graf: Humánný pokrok, o.z.

Zdroj: Chickenwatch - Vytvorené pomocou Datawrapper

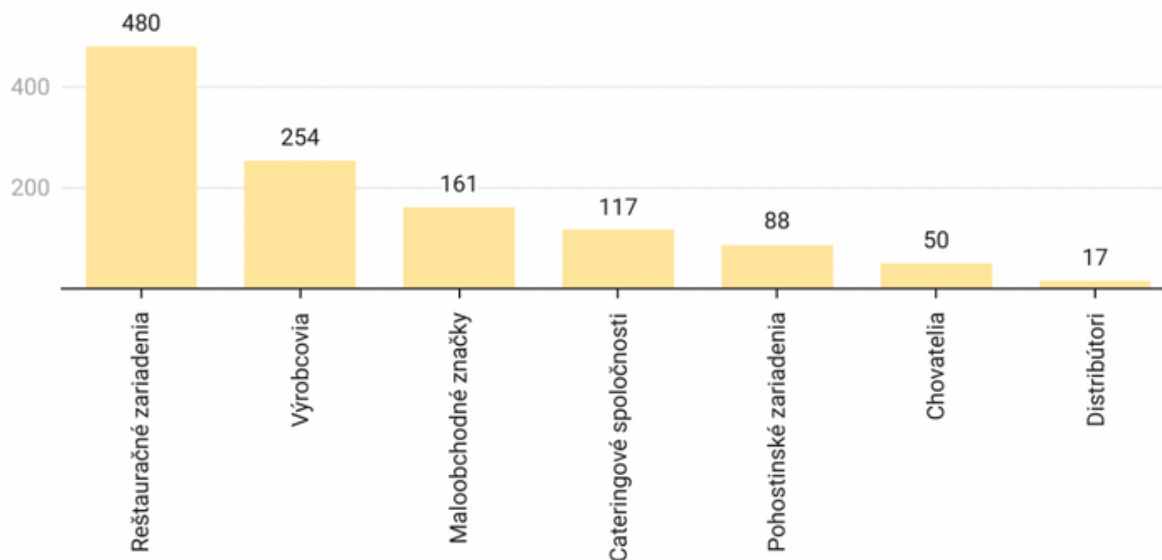
Podľa webovej stranky www.chickenwatch.org – stranky, ktor sleduje bezkľetkov záväzky, týkajúce sa dobrých životných podmienok sliepok a kurenec prijman spoločnosťami po celom svete – môžeme plnenie záväzkov firmě sledovať naprieč siedmimi sektormi – 480 reštauračných zariadení, 254 výrobcov, 161 maloobchodných značiek, 117 cateringových spoločností, 88 pohostinských zariadení, 50 chovateľov a 17 distribtorov⁸.

V Poľsku niekoľko najpopulrnejch predajcov - Makro (slovensk Metro), Netto, Biedronka, Kaufland a abka - naplnili svoj záväzok, a tak už neponúkajú vajcia z kľetkovho chovu. Biedronka ako najve poľsk predajca dokonca vyradila kľetkov vajcia aj z produktov ich vlastných značiek.

Počet záväzkov podľa sektorov v roku 2022

Pohľad na progres jednotlivých sektorov v plnení záväzkov.

Graf: Humánný pokrok, o.z.

Zdroj: Chickenwatch • Vytvorené pomocou Datawrapper

Posun v naplnení svojich záväzkov nahlásilo 58,6 % spoločností. V minulom roku tak už 63,1 % vajec, ktoré spoločnosti nakupovali, pochádzali z alternatívnych chovov. Príkladom sú spoločnosti ako Ahold Delhaize (na Slovensku vlastnil v minulosti značky Terno a Moja Samoška), Columbus Café, Pizza Express a dokonca Coop Denmark Group, ktoré v minulom roku svoj záväzok naplnili⁹.

3.2 Ako sa darilo firmám u nás

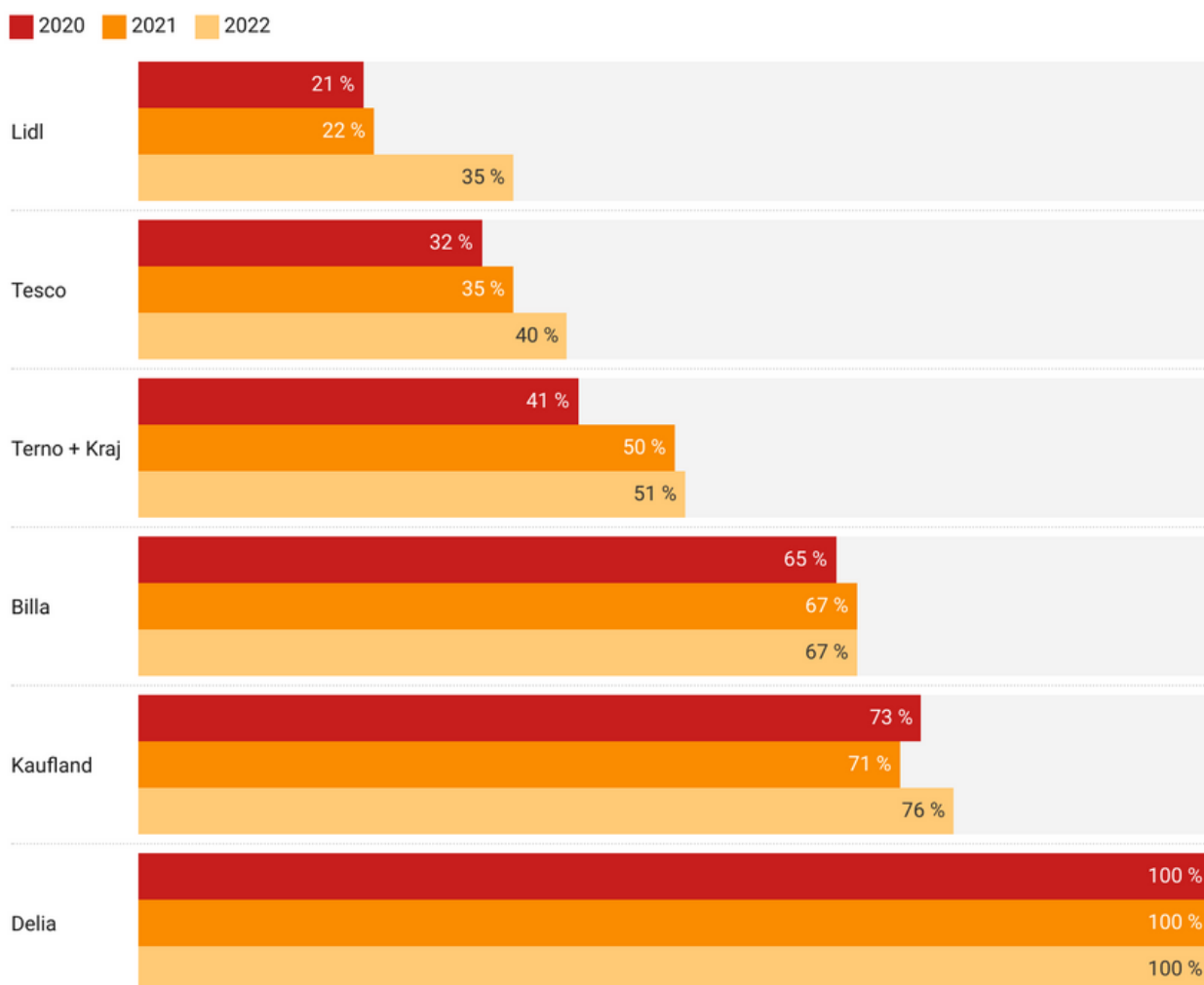
V roku 2022 stále hovoríme o 7 spoločnostiach, ktoré pokrývajú viac ako trištvrtinu maloobchodného trhu na Slovensku. Všetky sa zaviazali ukončiť predaj vajec z klieťkových chovov do roku 2025.

Posledným veľkým maloobchodným predajcom na Slovensku, ktorý neprijal záväzok je Coop Jednota Slovensko.

Poslednou firmou na Slovensku, ktorá neposkytuje dáta o tom, ako napreduje s nákupom vajec je spoločnosť METRO Cash & Carry SR s. r. o.

Miera naplnenia záväzkov ukončiť používanie vajec z klieťkového chovu

Podiel vajec v jednotlivých reťazcoch pochádzajúci z alternatívnych systémov - podstielkového chovu, voľného výbehu a ekologického chovu.

Graf: Humánný pokrok, o.z.

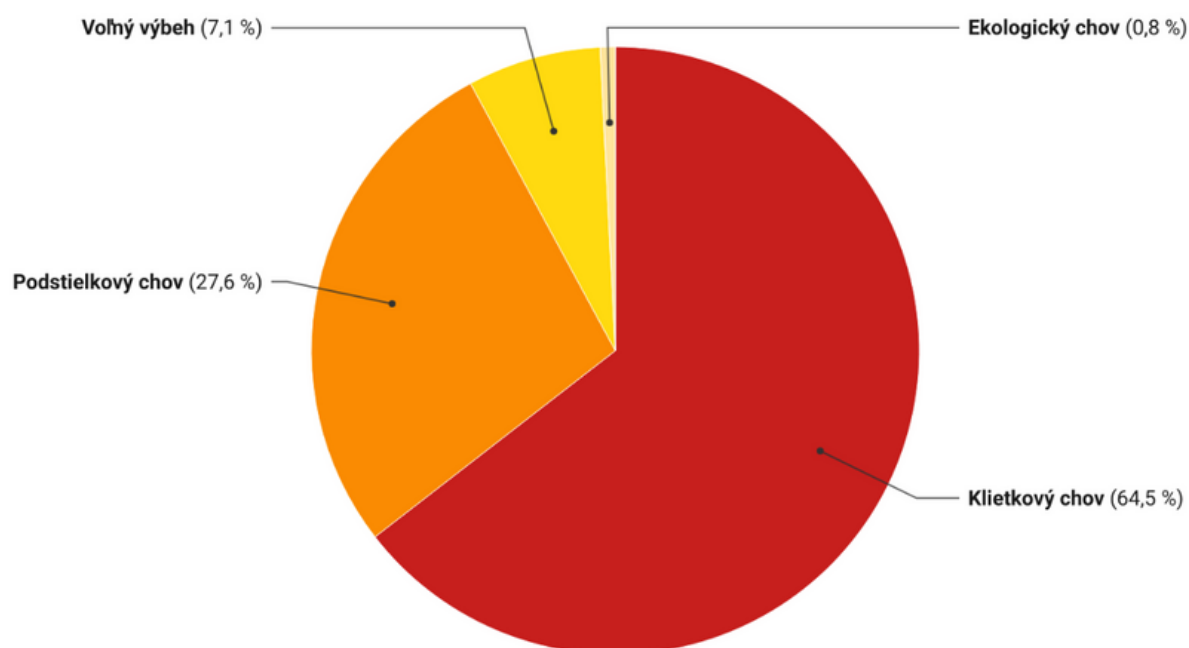
Zdroj: Humánný pokrok, o.z. • Vytvorené pomocou Datawrapper

Lidl

Lidl postúpil v poslednom roku najviac spomedzi všetkých reťazcov so záväzkami na Slovensku. Stále však platí, že odoberá najviac vajec z klieťkového chovu spomedzi všetkých maloobchodných reťazcov so záväzkom. Nárast podielu vajec z alternatívnych chovov je až o 14 %. Klieťkových vajec nakupovali o 13,1 % menej, zatiaľ čo vajec z podstielkového chovu nakupovali o 13,3 % viac. Odber vajec však klesol o 0,8 % pri vajciach z voľného výbehu. Naopak odber vajec z ekologického chovu narástol o 0,6 % oproti roku 2021.

Štruktúra nakupovaných vajec v reťazci Lidl v roku 2022

Rozdelené podľa percentuálneho zastúpenia jednotlivých systémov chovu.

Graf: Humánný pokrok, o.z.

Zdroj: Lidl Slovenská republika, v.o.s. • Vytvorené pomocou Datawrapper

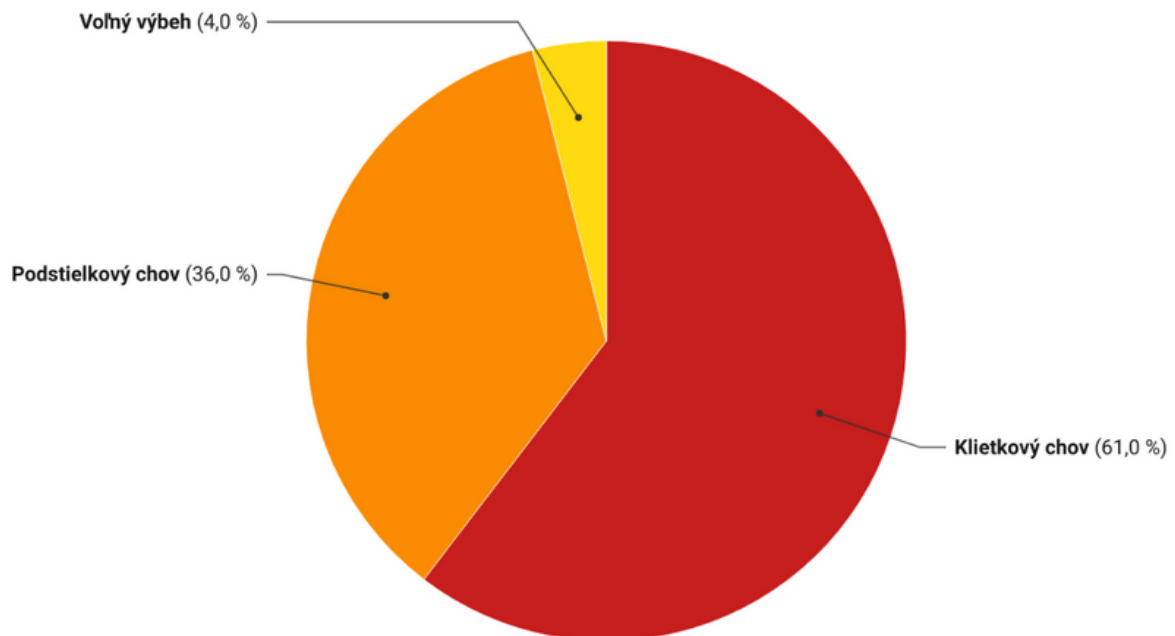
Tesco

V porovnaní s rokom 2021, kedy sa umiestnilo na 5. mieste, je Tesco za rok 2022 s počtom vajec nakupovaných z kliečkových chovov celkovo na 6. mieste.

A to i napriek tomu, že v roku 2022 nakúpili o 3,8 % menej vajec z kliečkových chovov, a celkový podiel vajec z alternatívnych chovov narástol o 4,79 %.

Štruktúra nakupovaných vajec v reťazci Tesco v roku 2022

Rozdelené podľa percentuálneho zastúpenia jednotlivých systémov chovu.

Graf: Humánný pokrok, o.z.

Zdroj: TESCO STORES SR, a.s. · Vytvorené pomocou Datawrapper

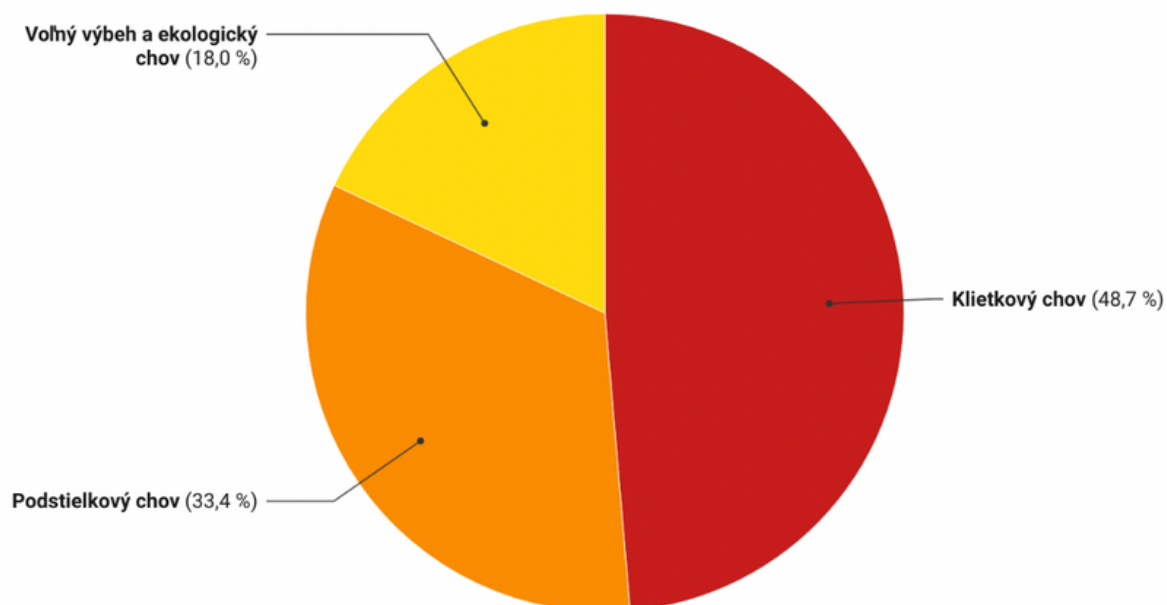

Potraviny Terno a Kraj

Spoločnosť Terno real estate s. r. o., ktorá prevádzkuje siete potravín Terno a Kraj, zverejnila dáta opäť za obidve siete potravín spoločne na svojich webových stránkach. Pomalým tempom, avšak vpred, za minulý rok znížili odber vajec z klieťkového chovu o 1,4 %. Taktiež odoberali o 0,3 % viac vajec z podstielkového chovu. Podiel nákupov vajec z voľného výbehu a z ekologického chovu zvýšili o 1,7 %.

Štruktúra nakupovaných vajec v reťazcoch Terno a Kraj v roku 2022

Rozdelené podľa percentuálneho zastúpenia jednotlivých systémov chovu.

Graf: Humánný pokrok, o.z.

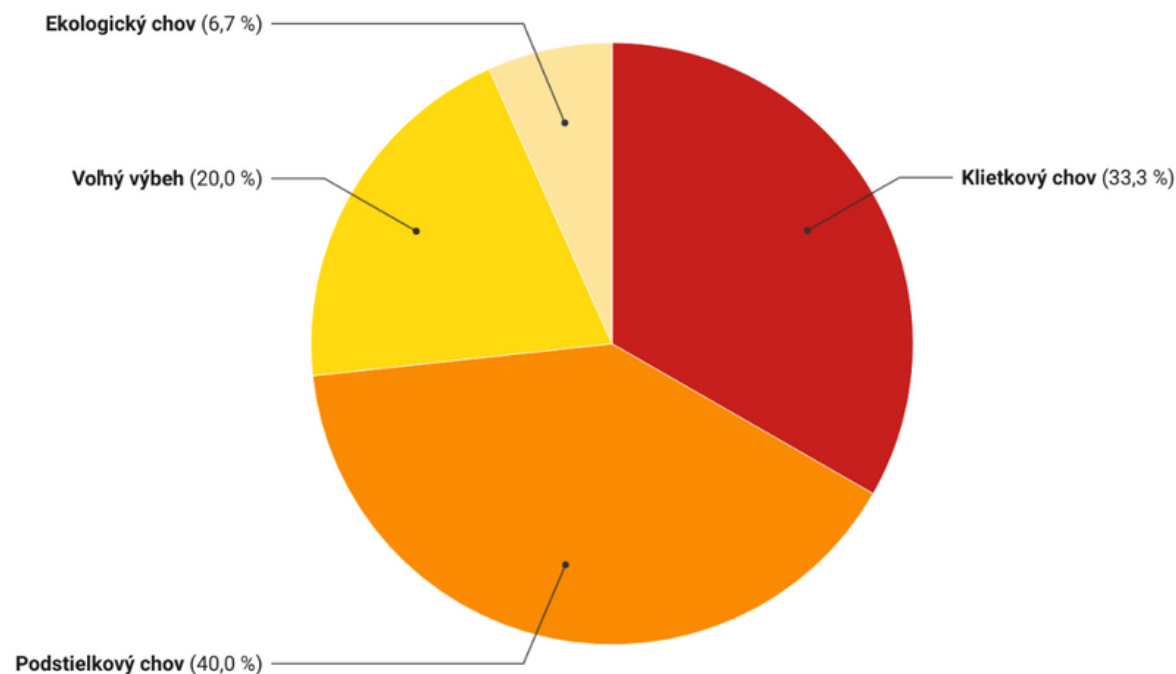
Zdroj: TERNO real estate s.r.o. • Vytvorené pomocou Datawrapper

Billa

Svoje výsledky za nákupy vajec z klieťkového chovu v roku 2022 Billa oproti roku 2021 nijako nezmenila. K naplneniu svojho záväzku sa teda za minulý rok neposunula. Podstielkový chov však tvoril o 10 % menšie zastúpenie ako v predchádzajúcom roku. Ponuka vajec z voľného výbehu sa zvýšila o 8,9 % a z ekologického chovu o 1,1 %.

Štruktúra nakupovaných vajec v reťazci Billa v roku 2022

Rozdelené podľa percentuálneho zastúpenia jednotlivých systémov chovu.

Graf: Humánny pokrok, o.z.

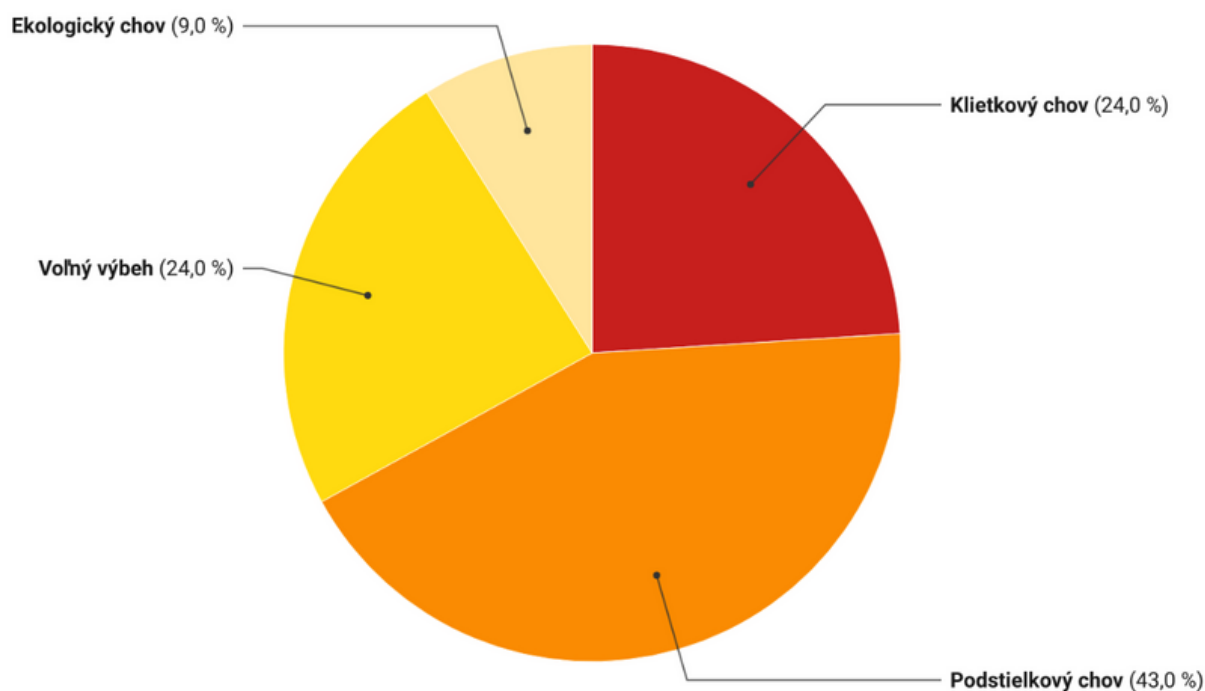
Zdroj: BILLA, s.r.o. • Vytvorené pomocou Datawrapper

Kaufland

Kaufland oproti vývoju z minulého roku zvýšil nákup vajec z alternatívnych chovov len o 5 %, no napriek tomu už dlhodobo vedie na slovenskom trhu v nakupovaní bezkietkových vajec spomedzi všetkých ostatných reťazcov. Podstielkových vajec síce nakupoval o 4 % menej ako v roku 2021, no navýšil nákup vajec z ekologického chovu (tzv. BIO vajec) na 9 %.

Štruktúra nakupovaných vajec v reťazci Kaufland v roku 2022

Rozdelené podľa percentuálneho zastúpenia jednotlivých systémov chovu.

Graf: Humánný pokrok, o.z.

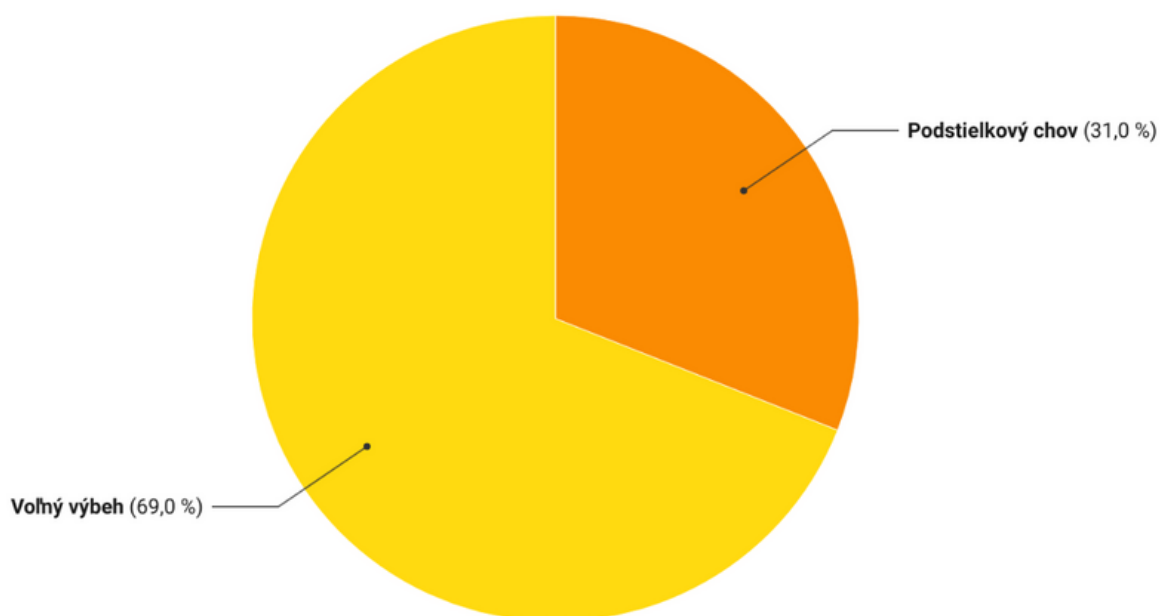
Zdroj: Kaufland Slovenská republika, v.o.s. • Vytvorené pomocou Datawrapper

Delia

Delia svoj bezkietkový záväzok úspešne naplňa aj naďalej. Podarilo sa im dosiahnuť nákup vajec z voľného výbehu vyšší o 38 % oproti nákupu vajec z podstielkového chovu, a výrazne sa tak posunúť oproti roku 2021.

Štruktúra nakupovaných vajec v reťazci Delia v roku 2022

Rozdelené podľa percentuálneho zastúpenia jednotlivých systémov chovu.

Graf: Humánný pokrok, o.z.

Zdroj: Delia potraviny, s.r.o. • Vytvorené pomocou Datawrapper

Metro

Napriek mnohým výzvam sa spoločnosť METRO Cash & Carry SR s. r. o. nepostavila k záväzku transparentne, podobne ako ostatní maloobchodní predajcovia u nás. Dáta o nákupe vajec teda chýbajú len od tejto spoločnosti.

Záver

Tak ako aj po minulé roky, zamerali sme sa najmä na pravidelné aktualizovanie dát o nákupe vajec jednotlivých firiem. Sledovali sme záväzky nielen na Slovensku, ale i vo svete.

Vo svete sa podarilo naplniť svoj záväzok 1 097 spoločnostiam. Čo sa týka maloobchodu na Slovensku, sledovali sme tie, ktoré prijali záväzok ukončiť predaj vajec z klietkových chovov do roku 2025. Ide konkrétne o reťazce Billa, Lidl, Tesco, Kaufland, Delia, Terno a Kraj. Najbližšie k naplneniu záväzku je stále reťazec Kaufland - oproti roku 2021 nakúpil o 5 % viac bezklietkových vajec. S 67 % vajec z alternatívnych chovov je po Kauflande najbližšie k naplneniu záväzku Billa - v roku 2022 tento reťazec nakúpil 67 % vajec z bezklietkových chovov. Zároveň sú to jediné 2 reťazce na Slovensku, ktoré aktualizovali aj informácie o vajciach používaných v produktoch vlastných značiek - Kaufland už nahradil všetky klietkové vajcia vo svojich produktoch za bezklietkové, a Billa tiež urobila pokrok v niekoľkých druhoch produktov pod ich privátnou značkou. Po Kauflande a Bille sú bližšie k záväzku reťazce Terno a Kraj, ktoré sa oproti roku 2021 posunuli bližšie k bezklietkovému záväzku presne o 1 %. Za nimi sú potom Tesco so 40 % a Lidl s 35 %.

Jedinou spoločnosťou, ktorá má záväzok a stále neponúka dáta o nákupe bezklietkových vajec je spoločnosť METRO Cash & Carry SR s. r. o., a to i napriek mnohým výzvam. Stále však platí, že kľúčovým rokom bude práve rok 2025, kedy maloobchodným reťazcom uplynie čas na plnenie ich záväzkov ukončiť používanie vajec z klietkového chovu.

Podobne ako v ostatnom roku, slovenský trh ovplyvnil záväzok medzinárodne pôsobiacej značky – záväzok spoločnosti Wagamama, pričom jej prevádzku u nás a v Rakúsku vlastní gastrokupina Medusa Group.

Podiel sliepok v klieťkových chovoch má na Slovensku a v Európe klesajúcu tendenciu, i keď slovenské kroky ku koncu klieťkam sú o čosi pomalšie. V priemere sa krajiny EÚ posunuli oproti predchádzajúcemu roku o 1,7 %, Slovensko o 1,6 %.

Významnými posunmi v ochrane zvierat v Európe za rok 2022 sú povinná prítomnosť kamier na bitúnkoch schválená v Španielsku a schválenie pozmeňovacieho návrhu zákona za zákaz utrácania samčích kurčiat od roku 2026 v Taliansku. Ten sa dotkne aj sliepok, keďže vďaka tomu budú používať tzv. *“in-ovo”* technológie na rozlišovanie pohlavia. Dôležitým je aj záväzok producenta vajec DAVA Foods Sweeden/Lantägg vo Švédsku, či naplnenie záväzkov v Poľsku od tých najväčších značiek na poľskom trhu - záväzok naplnili Makro (slovenské Metro), Netto, Kaufland, Żabka či Biedronka, najväčší poľský predajca potravín, ktorý plánuje príchod aj na slovenský trh.

Tou najdôležitejšou správou je zákaz klieťkového chovu v Dánsku, na ktorý stačilo 50 000 podpisov verejnosti. Na Slovensku klieťkové chovy nie sú ani napriek viac ako 70 000 podpisom stále zakázané.

**Humánný pokrok o.z.
Belinského 10 851 01
Bratislava, Slovensko**

**info@humannypokrok.sk
www.humannypokrok.sk**

**© Humánný pokrok o.z., 2023
Publikované v júli 2023
Všetky práva vyhradené**

Zoznam použitej literatúry

- 1 <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2022-09-22-minister-forbyder-buraeg-i-danmark>
- 2 <https://www.euractiv.com/section/agriculture-food/news/spain-to-put-video-cameras-in-abattoirs/>
- 3 <https://animalequality.org/news/italy-bans-the-killing-of-male-chicks/>
- 4 <https://www.poultryworld.net/poultry/other-species/taiwan-bans-cages-for-egg-laying-ducks/>
- 5 <https://www.fao.org/faostat/en/#data/QCL>
- 6 https://agriculture.ec.europa.eu/farming/animal-products/eggs_en (28.06.2023)
- 7 https://www.svps.sk/zvierata/Zoznamy_schvalene.asp?cmd=resetall&Zoznamy=ostatne&Sekcia=35&Cinnost=NOSNICE&Podsekcia=0 (5.1.2023)
- 8 <https://assets.ctfassets.net/ww1ie0z745y7/5FJvFwKIYDwJHAzQxac8g2/8dcdb876ed3e569076fc4b3123d5d2bc/OWA-2023-ENG-cage-free-egg-fulfillment-report-final.pdf>
- 9 <https://www.ciwf.org.uk/media/7452331/eggtrack-2022-report.pdf>

Zoznam použitých fotiek

- unsplash.com/virginialong
- unsplash.com/benmoreland
- unsplash.com/erolahmed
- unsplash.com/mockup
- unsplash.com/brettjordan
- unsplash.com/majklvelner

HUMÁNNY
POKROK